

Woodpolis

Puuta oppimaan

KANTOLAN ALUEEN KESTÄVÄ KEHITTÄMINEN – HANKKEEN LOPPURAPORTTI

HANKENUMERO A71246, DNRO POPELY/0252/05.02.09/2015A

Tapani Kiiskinen

17.5.2017

SISÄLLYS

1. TAUSTATIEDOT	5
2. OHJAUSRYHMÄ	5
3. HANKKEEN TEHTÄVÄ.....	6
4. HANKKEEN ROOLI JA TOIMINTA	7
4.1 Mittarit ja tulostavoitteet	Virhe. Kirjanmerkkiä ei ole määritetty.
4.2 Hankkeen tuloksena tehtiin seuraavat selvitykset ostopalveluna.....	7
5. HANKKEEN AIKANA TEHDYT TOIMENPITEET.....	8
5.1 Strateginen visio	8
5.2 Masterplan	9
5.2.1 Tausta: Kuhmon kaupungin rooli Kantolan kehittämisessä 2016 – 2020.....	9
5.2.2 Tavoitteet	9
5.2.3 Tulevaisuuden skenaariot	9
5.3 Kantolan teollisuusalueen yritysverkoston kehittäminen.....	10
5.3.1 Toteutus	10
5.3.2 Vientiyhteistyö.....	11
5.3.3 Opinnäytetöiden keskitetty hallinnointi.....	11
5.3.4 Työpankki ja varaosapankki	11
5.3.5 Palvelutarve	11
5.4 Digitalisaatio ja IOT	11
5.5 Viestinnän välineet	13
5.5.1 Brändäys ja graafinen suunnittelu	13
5.5.2 Uudenaikainen responsiivinen verkkoportaaali	13
5.5.3 Tone Of Voice markkinointi.....	14
5.5.4 Valokuvaus	14
5.6 Sivuvirtojen hyödyntäminen	14
5.6.1 Projektin organisointi.....	14
5.6.2 Projektin toteutus	15
5.6.3 Projektin päätulokset ja niiden hyödyntäminen.....	16

5.6.4 Projektin tulokset ja toimenpide-ehdotukset	16
5.7 Viennin toimintamallit	19
5.7.1 Kantolan puutuoteteollisuuden viennin edellytykset ja tahtotila.....	19
5.7.2 Yhteisvientimallit	19
5.7.3 Kantolan alueen yrityksien näkymät yhteisvientiin.....	20
5.7.4 Viennin tiekartta	20
5.8 Korjausrakentaminen Kainuussa.....	21
5.8.1 Saneerauksen työpaja.....	21
5.8.2 CLT – hissikuilu	22
5.8.3 Saneerauksen suunnittelu ja allianssi.....	22
5.9 Puutuoteklusterin tunnettuuden parantaminen	22
5.9.1 Tehdyt toimenpiteet	23
5.9.2 Julkisuuskartoitus: media-analyysi, digitaalinen kartoitus ja hakusana-analyysi.....	23
5.9.3 Työpajan valmistelu.....	23
5.9.4 Työpaja Kuhmossa Woodpoliksessa	24
5.10 Puutuoteklusterin brändistrategia	24
5.10.1 Määrittelyvaihe	25
5.10.2 Mielikuvakartoitus	25
5.10.3 Työpajat	25
5.10.4 Tulokset	25
5.10.5 Brändityön onnistuminen ja ehdotukset jatkosuunnitelmiin	26
5.10.6 Brändikonsultin ehdotukset	26
5.10.7 Kuhmon alue- matkailubrändin rakentaminen Woodpolis-brändin rinnalle ja tueksi.....	27
5.11 CLT tuulimylly know-how.....	27
5.12 Innoleiri	29
5.12.1 Osallistujat	29
5.12.2 Excursiot	30
5.12.3 Aivorihi.....	30
5.12.4 Tuoteideat	30
5.12.5 Tulos	31

5.13 Uudet liiketoimintaideat Innomatka.....	31
5.14 Allianssi korjausrakentamisessa.....	32
6. YHTEISTYÖ ERI TOIMIJOIDEN KANSSA	33
7. TIEDOTUS	33
8. ONGELMAT JA KEHITTÄMISEN TARPEET	35
9. HANKKEEN TULOKSET	36
9.1 Digitalisaation hyödyntäminen.....	36
9.2 Viestinnän välineet	36
9.3 Viestintäsuunnitelma	36
9.4 Brändit	36
9.5 Sivutuotteet.....	37
9.6 CHP-voimalan päivitys	37
9.7 CLT:n hyötykäytön tehostaminen	37
9.8 Verkostoituminen	38
10. HANKKEEN RESURSSIT, KUSTANNUKSET JA RAHOITUS.....	38
11. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEESTA	38

1. TAUSTATIEDOT

Kantolan alueen kestävä kehittäminen – hankkeen hallinnoijana toimi Kuhmon kaupunki ja hanketta toteutettiin kaupungin omistamassa Woodpoliksessa. Toteutusaika oli 1.7.2015 – 31.3.2017. Kaupunki haki alun pitäen rahoitusta 609.360 €, sis. alv suuruisiin kustannuksiin. Rahoitusneuvottelujen aikana arvioitiin hankkeen toimenpiteitä ja myös niiden mitoitusta. Hankkeen kustannusarvioksi ELY-keskus on hyväksynyt 386.462 €, sis. alv. Myönnetty avustus on 309.170 €, joten kaupungin osuus on 77.292 €. Hankkeen toteutusaika oli 1.7.2015 -31.3.2017.

Hankkeelle haettiin 2 kuukauden jatkoaikaa. Kainuun ELY-keskukselta saatiin myönteinen jatkoaikapäätös 29.6.2017. Hankkeelle haettiin vielä 1 kuukauden jatkoaikaa 31.3.2017 asti. Kainuun ELY-keskukselta saatiin myönteinen jatkoaikapäätös 6.2.2017. Hankkeen toteutuneet kustannukset 31.3.2017 olivat Kuhmon kaupungin kirjanpidon mukaan 380 054 euroa sis. alv.

Hankkeen projektipäällikkönä toimi Tapani Kiiskinen ajalla 1.1.2015 – 4.9.2016. Työsuhde hankkeessa päättyi Kiiskisen siirryttyä Kuhmon kaupungin kehitysjohtajaksi. Uudeksi projektipäälliköksi valittiin Ossi Klemetti, joka hoiti tehtävää 19.9.2016 – 31.3.2017. Lisäksi hankkeessa on käytetty runsaasti konsulttipalveluita ostopalveluiden avulla.

Hankkeella oli käytössä Woodpoliksen toimitiloissa toimistohuone sekä neuvottelu- ja kokoustilat osoitteessa Kivikatu 2. Samassa osoitteessa olevaan hallirakennukseen on sijoitettu myös Woodpoliksen koulutustehtaan koneet ja laitteet. Woodpoliksen toimitiloissa on toiminut samaan aikaan myös RunkoPES ja CLT koulutuksessa -niminen hanke. Hanke toteutti Kuhmon kaupungin kehittämisstrategiaa.

2. OHJAUSRYHMÄ

Hankkeen ohjausryhmän nimesi Kuhmon kaupunginhallitus kokouksessaan 7.7.2015.

Hankkeen ohjausryhmä piti yhteensä 6 kokousta. Ohjausryhmän kokoonpano (suluissa varajäsenet):

Matti Pääkkönen (Helena Kampman)	ohjausryhmän puheenjohtaja, Kuhmon kaupunki
Pasi Loukasmäki (Juha Määttä)	Kainuun ELY-keskus

Hannu Heikkinen (Jouni Ponnikas)	Kainuun liitto
Jari Kähkönen (Jari Kurtelius)	Kajaanin ammattikorkeakoulu
Erkki Verkasalo (Veikko Möttönen)	Luke Joensuu
Tommi Ruha (Juhani Pääkkönen)	Kuhmo Oy
Erkki Salmirinne (Matti Komulainen)	Elementti Sampo Oy
Eero Pöllänen	Kuhmon Betoni Oy
Pentti Heikkinen	Nopan Metalli Oy
Jarmo Juntunen	Rakennusliike Halonen Oy
Tuomo Mikkonen (Sari Juntunen)	Suomen metsäkeskus
Eila Valtanen (Juhana Juntunen)	Kuhmon kaupunki
Unto Kyllönen (Aimo Tervämäki)	Kuhmon kaupunki

3. HANKKEEN TEHTÄVÄ

Hankkeen tehtävänä oli saada aikaiseksi Kantolan alueelle kasvuhakuinen vuoteen 2020 ulottuva strategia ja toimintasuunnitelma tavoitteen saavuttamiseksi. Päämääränä oli, että Kantolan alueen liikevaihto nousisi nykyiseltä 100 miljoonan euron tasolta 170 - 200 miljoonaan euron tasolle ja että alueelle syntyisi 50 - 70 uutta työpaikkaa vuoteen 2020 mennessä. Kantolan alueen kestävä kehittäminen -hankkeen tehtävänä oli luoda edellytykset em. päämäärän saavuttamiseksi alueen yritysverkoston kilpailukykyä vahvistamalla ja uusia liiketoiminta-avauksia kartoittamalla. Kasvua haetaan myös viennistä.

Hankkeessa oli neljä tavoitteista juontuvaa toimenpidekokonaisuutta:

- Strategisen vision ja sen toteuttamissuunnitelman aikaansaaminen
- Klusterin tunnettavuuden vahvistaminen
- Klusterin kilpailukyyn kehittäminen
- Uusien liiketoiminta-avausten aikaansaaminen

Tavoitteena on sitouttaa alueen yrittäjät ja muut avainsidosryhmät alueen pitkäjänteiseen kehittämiseen ja tuottaa heille riittävät tiedot hankkeisiin varautumiseen ja osallistumiseen. Tavoitteena on

vahvistaa edellytyksiä sille, että nykyisin yhteistyötä tekevä yritysverkosto kehittyy tehokkaaksi puutuoteklusteriksi. Kantolan alueella on voimassa oleva asemakaava. Hankkeessa syntyvän tiedon avulla voidaan tunnistaa klusteria vahvistavat aluesuunnittelun muutostarpeet ja näin varmistaa edellytykset strategian toteuttamiselle. Tavoitteena on edistää ja luoda edellytys alueen nykyisen yritystoiminnan kehittymiselle ja laajentumiselle sekä uusien yritysten syntymiselle.

4. HANKKEEN SELVITYKSET

4.1 Hankkeessa toteutettiin seuraavat selvitykset ostopalveluna

- Kantola Masterplan vaihe 1 - Strateginen visio
- Kantola Masterplan vaihe 2 – Yleissuunnitelma
- Kantolan teollisuusalueen yritysverkoston kehittäminen
- Viestinnän välineet
- Digitalisaatio ja IOT
- Sivuvirtojen hyödyntäminen
- Viennin toimintamallit
- Korjausrakentaminen Kainuussa
- Puutuoteklusterin brändistrategia
- Puutuoteklusterin tunnettavuuden parantaminen
- Innoleiri
- CLT-tuulimylly know-how
- Uudet liiketoimintaideat Innomatka
- Allianssi korjausrakentamisessa

Pyrkimyksenä on, että klusteri on arvostettu ja haluttu kumppani ja sen menestys perustuu seuraaviin asioihin:

- Korkealaatuiset puutuotteet
- Kansainvälinen osaaminen
- Puurakentamisen innovaatiot

➤ Puurakentamisen koulutus

Päämääränä on, että Kantolan alueen liikevaihto nousee nykyiseltä 100 miljoonan euron tasolta 170 - 200 miljoonaan euron tasolle ja että alueelle syntyy 50 - 70 uutta työpaikkaa vuoteen 2020 mennessä.

5. HANKKEEN AIKANA TEHDYT TOIMENPITEET

5.1 Strateginen visio

Tavoitteena oli laatia strateginen visio Kantolan teollisuusalueen yritysverkoston kehittämiseksi. Tavoitteeksi koko hankkeelle on asetettu luoda edellytykset sadalle miljoonalla uutta liikevaihtoa ja luoda 70 uutta työpaikkaa.

Työ toteutettiin kolmessa osassa. Ensimmäisessä vaiheessa projekti aloitettiin ja kehittämisen kannalta tärkeät alueelliset sidosryhmät haastateltiin lähtötilanteen määrittämiseksi. Haastateltava joukko muodostettiin yhteisesti Kuhmon kaupungin edustajien kanssa. Lähtöhaastatteluihin kutsuttiin 48 henkilöä yhteensä 21 eri sidosryhmästä.

Haastattelut toteutettiin paikanpäällä Kuhmossa sekä puhelimitse elokuussa 2015. Pääosin haastattelu toteutettiin 4.-7.8.2015. Haastattelu koostui seitsemästä pääteemasta, jotka olivat taustan määrittely nykytilanteen analysoinnista, tulevaisuuden tavoitteista ja näkymistä, puurakentamisen tulevaisuuden näkymistä, Kuhmon ja Kainuun tilanteen määrittelystä, Kantolan tilanteen määrittelystä ja Kantolan tulevaisuuden toiveista, sekä viimeiseksi tarvittavista kehitystoimenpiteistä. Haastatteluita toteutettiin yhteensä 27 kappaletta. Haastatellut henkilöt olivat: Eila Valtanen, Juhana Juntunen, Eija Jansson, Tuulikki Huusko, Toni Kekki, Timo Mäkisalo, Markku Pääkkönen, Anneli Kinnunen, Matti Pääkkönen, Juha Virta, Matti Stenroos, Jukka Hyvärinen, Hannu Gröhn, Pekka Kallio, Jari Juntunen, Harri Piirainen, Pasi Tervo, Eila Vilen, Ari Holopainen, Pasi Loukasmäki, Veli-Matti Ihanus, Aatos Matikainen, Kari Sorjonen, Matti Komulainen, Matti Sipiläinen, Tommi Ruha, Antti Matikainen, Tapani Kiiskinen ja Erkki Salmirinne.

Toisessa vaiheessa pidettiin Kantolan alueen kehitystyöpaja. Työpaja järjestettiin selvityksen hengen mukaisesti hotelli Kalevalassa. Tapahtuma pidettiin 26.8.2015 klo 12–15. Seminaari toteutettiin

työpajamuotoisesti. Työpajat koostuivat kolmesta avaintemasta, jotka olivat kansainvälisyys, alueelliset toimenpiteet ja brändi. Työpisteiden toteuttivat Marco Casagrande, Niilo Tenkanen ja Sauli Ylinen. Tapahtumaan ilmoittautui 19 henkeä.

Kolmas vaihe oli raportin kirjoittaminen, havaintojen koostaminen ja jatkoesitysten laatiminen. Raportti esittää yli 50 kehitystoimenpidettä Kantolan alueen kehittämiseksi. Kehitystoimenpiteet on jaettu yhdeksään pääryhmään, jotka ovat kansainvälistyminen, infrastruktuurin kehittäminen, yleisten toimintaedellytysten parantaminen, maankäytölliset toimenpiteet, yritysten välinen kehittämien, yrityskohtainen kehittäminen, koulutus- ja työvoima, uudet yritykset sekä brändityö. Työ esiteltiin päätösseminaarissa 3.12.2015 Hotelli Kalevalassa Kuhmossa. Päätösseminaariin ilmoittautui 18 henkilöä.

5.2 Masterplan

5.2.1 Tausta: Kuhmon kaupungin rooli Kantolan kehittämisessä 2016 – 2020

Kuhmon kaupungin intresseissä on tehokas ja tarkkaan harkittu osallistuminen – pääpainon ollessa yleisten toimintaedellytysten kehittämisessä. Kantolan strategisen kehittämisen takaaminen vaatii kuitenkin voimakkaita panostuksia jo nykyisten merkittävien panostusten lisäksi. Toiminnan kehittäminen kaupungin toimesta on aina poliittinen päätös, joten perustelut ja läpinäkyvyys korostuvat toiminnassa. Seuraavaan agendaan on koottu nimenomaan kaupunkia koskevat tunnistetut kriittiset toimenpiteet. Lisäksi kaupunki voi halutessaan panostaa muihin esitettyihin parannustoimenpiteisiin tulevaisuudessa (esimerkiksi opinnäytetyösäätiön perustamiseen).

5.2.2 Tavoitteet

Luoda Masterplanissa esitettyjen toimenpiteiden pohjalta päätös siitä mitä toimenpiteitä esitetään budjettiin ja päättäjille tuleville tilikausille. Tarkoitus on käydä kriittisimmät kohdat läpi, että tulevaisuudessa kyetään varautumaan tarvittaviin investointeihin (henkilö ja raha).

5.2.3 Tulevaisuuden skenaariot

Masterplanin suunnittelun pohjaksi tehtiin kolme skenaariota Kantolan tulevaisuudesta. Skenaarioiden tarkoituksena oli alueen yrittäjien kanssa pohtia Kantolan tulevaisuuden suuntaa. Kolme esitettyä

skenaariota eroavat toisistaan erityisesti Kantolan yhtenäisyyden ja riskinoton suhteen. Kaikki skenaariot ovat positiivisia ja ne olettavat elinkeinoelämän toimeliaisuuden kasvavan tulevaisuudessa.

Ensimmäisessä skenaariossa kehitys jatkuu edellisten vuosien kaltaisena. Kantolan infrastruktuuri päivitetään nykyajan vaatimusten tasolle. Alueen elinkeinoelämän kenttään ei tule suuria rakennemuutoksia. Kehittämisen fokus on nykyisten markkinaosuuksien säilyttämisessä, hintakilpailukyvyn takaamisessa ja onnistuneiden täsmäinvestointien tekemisessä.

Toisessa skenaariossa yritykset muodostavat vahvan klusterin ja alueelle saattaa syntyä jopa konsernirakenteita pitkällä aikavälillä. Alueen tuotanto monipuolistuu ja tuotteet tukevat muiden alueella toimivien yritysten liiketoimintaa. Siten alueen yritykset kattavat suuremman osan puutuoteteollisuuden arvoketjusta. Kemianteollisuus — erityisesti sivuvirtojen hyödyntäminen — on tuonut uutta teollisuutta Kantolaan.

Kolmas skenaario sijoittuu skenaarioiden 1 ja 3 väliin. Yritysten välinen yhteistyö ja yhteistyö oppilaitosten kanssa lisääntyvät voimakkaasti. Woodpolis luo alueelle yhtenäisen brändin, jonka alueen yrittäjät kokevat omakseen.

5.3 Kantolan teollisuusalueen yritysverkoston kehittäminen

Yhteistyöverkon kehittämisen pohjana käytettiin Kantolan alueesta laaditun Strategisen Vision suuntaviivoja. Tavoitteena työlle oli tarpeiden löytäminen ja niiden pohjalta luontevien yhteistyötä helpottavien keinojen käyttöönotto, yhteyksien luominen ja mahdollisten uusien liiketoimintojen valmistelu alueen palvelujen ja tuotannon täydentämiseksi.

5.3.1 Toteutus

Kaikkia alueella toimivia yrityksiä ja osaa alueen yrityksiä palvelevia yrityksiä haastateltiin mm. seuraavien aiheiden kannalta: vientiyhteistyö, säätiö opinnäytetöiden hallinnoimiseksi, työpankki, varaosapankki ja palvelujen tarve.

5.3.2 Vientiyhteistyö

Muutamat yritykset harrastavat vientitoimintaa ja joillakin on siihen liittyvää kehittämistä. Yhteisille toimille ei nähty mahdollisuuksia, mutta todettiin, että asiaa tulee pitää esillä sopivalla tavalla yritysten välisissä yhteisissä tilaisuuksissa.

5.3.3 Opinnäytetöiden keskitetty hallinnointi

Asia oli kaikkien yritysten mielestä kannatettava. Välitöntä valmiutta esimerkiksi perustettavan säätiön rahoittamiseen ei yrityksistä riittävän laajasti löytynyt. Konsultin toimesta laadittiin ehdotus toimenpiteistä, joilla asia voisi edetä. Aihetta tulee käsitellä yritysten yhteisessä tilaisuudessa.

5.3.4 Työpankki ja varaosapankki

Molemmat asiat olivat kannatettavia. Niistä on tehty Woodpoliksen sivuille intranettiin osio, jossa yritysten on mahdollista tarjota ja käyttää hyväksi näitä resursseja.

5.3.5 Palvelutarve

Muutamia yhteisiä tarpeita nousi esille. Mm. trukkipalvelut ja niihin liittyvät palvelut. Yhteiskuljetusten osalta esitettiin tarve kuljetusliikkeiden suuntaan palvelutarjonnan parantamiseksi.

Tuotantotoiminnassa esiintyi spesifiä jatkojalostuspalveluiden tarvetta. Näihin liittyvää uuden liiketoiminnan mahdollisuutta tutkittiin ja suunniteltiin osana tätä konsulttityötä. Uusien yrityksen perustamiseksi ei saatu riittävää varmuutta. Molemmissa tapauksissa aiheeseen palattaneen ennen pitkää.

Myös uutta alihankintatyötä on Kantolassa tarjolla. Merkittävää teollista liiketoimintaa olisi mahdollista aloittaa. Tästä laadittiin alustavat laskemat ja suunnitelma, sekä kerättiin toimijoiden ryhmä. Ryhmä toimii edelleen tavoitteena tuotannon käynnistäminen Kuhmossa vuoden 2017 aikana.

5.4 Digitalisaatio ja IOT

Selvityksen päätavoite oli selvittää, miten digitalisaatiota ja teollista internetiä voitaisiin hyödyntää Kuhmon Kantolassa. Selvitystyö kartoitti digitalisaation ja IoT:n tuomia mahdollisuuksia Kantolan teollisuusalueelle ja nostaa esiin käytännön työkaluja alueen kehittämiseksi. Osatavoitteina oli selvittää toiminnan organisoitumisen muotoja, perehtyä Kantolan alueen potentiaaliin palveluntarjoajiin

ja kansallisiin sidosryhmiin (esim. Luonnonvarakeskus, Digipolis, korkeakoulut), toimeenpanoon vaikuttaviin kriittisiin tekijöihin sekä digitalisaation ja IoT:n yhdistämiseen Kantolan alueen muihin kehittämistoimenpiteisiin. Lopuksi muotoiltiin toimenpidesuositukset Kantolan alueen kehittämiseksi.

Projektissa toteutettiin alueen toimijoille suunnattu kysely, jossa kartoitettiin mm. toimijoiden näkemyksiä alueen yhteistyöstä, yhteistyön kehittämisen tarpeita ja digitalisoitumisen astetta; kysely toteutettiin verkossa SurveyPal-järjestelmällä. Projekti toteutettiin osana Woodpoliksen Kantolan kestävä kehittäminen-hanketta maaliskesäkuussa 2016.

Kysely kohdistettiin teollisuusalueen 15 toimijalle, joita olivat

- Kuhmo Oy (sahateollisuuden tuotteet)
- Oy Timber Frame Ltd (puutalojen valmistus)
- Kuhmon AA-Puu Oy (päätypontattu ja määrämittäinen höylätavara)
- Kuhmon Ikkuna Oy
- Rakennus-Sauma Komulainen Ky (rakentaminen, remontointi)
- Oy CrossLam Kuhmo Ltd (ristiinliimattu massiivipuulevy)
- Elementti Sampo Oy (massiivipuisia taso- ja tilaelementtejä)
- M-Pelletti Oy
- Kainuun Lastu Oy / Laatulastu (lastukuivike maatiloille)
- Myyntipalvelu Esa Haverinen (pihavarasto, käymälä, säilytyslaatikot)
- Timber Bros Oy (mm. puurakenne- ja työstökonesuunnittelu, massiiviset puurakenteet)
- Woodpolis
- Kuhmon Betoni (betonielementit)
- Nopan Metalli (levy ja palkkirakenteet)
- Karhu Koneistus Ay (metallien työstö)

Projektissa järjestettiin kaksi työpajaa 9.6 ja 20.6.2016, johon kutsuttiin alueen yritysten lisäksi muita sidosryhmätoimijoita. Työpajojen tarkoitus oli toisaalta avata teollisen internetin, IoT:n ja digitalisaation mahdollisuuksia case-esimerkkien avulla ja herätellä teemaan liittyviä uusia ajatuksia sekä

toisaalta tunnistaa yhteisiä kehittämiskohteita, joita digitaalisten ratkaisujen keinoin voidaan lähteä viemään eteenpäin.

5.5 Viestinnän välineet

Kantolan teollisuusalueella toimivilla yrityksillä on ainutlaatuinen mahdollisuus hyödyntää Woodpolis-verkoston toimintaa omassa liiketoiminnassaan mutta digitaaliset toimintamallit puuttuvat ja haittaavat tehokasta yhteistoiminnan kehittymistä. Digitalisaation hyödyntäminen toiminnassa vaatii jatkossa myös paremman verkkosivualusta jossa toimintaa pystytään kehittämään enemmän klusteritoimintamalliseksi. Mainostoimisto Ideamedia teki ja toteutti seuraavat asiat Woodpoliksen Kantolan alueen kestävä kehittäminen – hankkeelle:

5.5.1 Brändäys ja graafinen suunnittelu

- Uuden logon Woodpolikselle ja Kantolan alueen vientiklusterille sekä hankeilmeen suunnittelu
- Graafinen ohjeisto (Brändin ja imagon käyttäminen)
- Layoutin ja sivupohjien graafinen suunnittelu uusille verkkosivuille
- Asiakirjapohjat, Powerpoint-pohjat, esitepohjat sekä tulevaisuuden vientiklusterin esitepohjat
- Sosiaalisen median kuvamateriaalien toteutus
- Tulevaisuuden vientiklusterin (ENG) brändin identiteetin suunnittelu
- Kantolan alueen opastekartta

5.5.2 Uudenaikainen responsiivinen verkkoportaali

- Tarvekartoituksen
- Rakenteen ja käytettävyyden suunnittelun
- Yrittäjäportaali kumppaneille. Kantolan alueen yritykset lisättynä verkkoportaaliin.
- Nykyaikaisen, suomenkielisen ja helppokäyttöisen julkaisujärjestelmän
- Laajan hakukoneoptimoinnin
- Google- hakukoneoptimoinnin
- Facebook ja Video liitännäiset
- Palautelomakkeet

- Google analytics –sivuston seurantajärjestelmän
- Kuvagalleriat sekä kuvapankki
- Oman intra- ja extranet järjestelmän tiedonjakoon
- Google-maps linkitykset Myynnin ja sosiaalisen median huomioimisen (Mm. Facebook, Youtube, Google+ optiona myöhemmin) Sosiaalisten kanavien perustaminen ja Google+ kokoelmasivujen luonti
- Tulevaisuuden vientiklusterin sisältösivu (englanninkielinen)
- Julkaisujärjestelmän käyttökoulutuksen
- Verkkosivujen testauksen sekä julkaisun

5.5.3 *Tone Of Voice* markkinointi

- Kohdennetun Tone-Of-Voice markkinoinnin suunnittelu

5.5.4 *Valokuvaus*

- Kantolan alueen yritysten valokuvaus ja kuvien jälkikäsittely

5.6 Sivuvirtojen hyödyntäminen

5.6.1 *Projektin organisointi*

Projekti muodosti Luonnonvarakeskuksen (Luke) vastuulla olleiden tehtävien kokonaisuuden ”Kuhmon Kantolan teollisuusalueen sivuvirrat”, jonka Luke toteutti ostopalveluna Kuhmon kaupungin hallinnoimalle Kantolan alueen kestävä kehittäminen – hankkeelle. Hanke on osa Kuhmon kaupungin omistaman Woodpoliksen toimintaa ja Kantolan alueen kestävä kehittäminen – hanketta, joka jatkuu 31.3.2017 saakka. Tätä rahoittavat Euroopan unionin aluekehitysrahasto, Kainuun ELY-keskus ja Kuhmon kaupunki.

Projekti toteutettiin ajalla 1.5.–31.12.2016. Projektin vastuututkijana toimi professori Erkki Verkasalo Luken Joensuun toimipaikassa. Projektin tutkijoina toimivat lisäksi erikoistutkija Veikko Mötönen ja tutkija Harri Kilpeläinen.

5.6.2 Projektin toteutus

Projektissa koottiin touko-kesäkuussa 2016 yrityskohtaisin haastatteluin tiedot Kantolan alueen puutuotealan yritysten ja muiden yritysten tuottamien sivutuotteiden laadusta, määrästä ja nykyisestä jatkojalostuksesta ja muusta käytöstä sekä yritysten näkemykset kehittämistarpeista, – mahdollisuuksista ja – strategioista. Haastatteluissa koottiin tiedot sahauksen ja eriateisen jatkojalostuksen tuottamista sivuvirroista ja niiden mahdollisista erityispiirteistä, jotka vaikuttavat jatkokäsittelyssä ja – käytössä. Projektin lopussa kerättiin erikseen tiedot yritysten lämpö- ja sähköenergian käytöstä ja lämpöenergian tuotosta Kantolaan alueen lämpö- ja sähköenergiataseen päivittämiseksi vuodelle 2016 – edellinen tasearvio on vuodelta 2007. Alueella toimii kymmenen puutuotealan yritystä, kaksi rakennusalan yritystä, kaksi metallituotteiden valmistajaa, yksi betonituotteiden valmistaja sekä yksi lämpöenergian tuottaja. Kantolan alueen sivuvirtoja raaka-aineenaan käyttävät yritykset kartoitettiin samassa yhteydessä.

Projektissa kartoitettiin kehittämis ehdotusten tueksi myös Kuhmon ulkopuolella toimivien tutkimus- ja kehittämisasiantuntijoiden näkemyksiä Kantolan teollisuusalueen sivuvirtojen hyödyntämisen mahdollisuuksista, tarpeista ja suuntaamisesta. Tämä tehtiin kohdennetuilla haastatteluilla elokuukuussa 2016. Haastateltaville toimitettiin ennakolta kysymyslista, haastatteluissa saadut vastaukset kirjattiin ja vastauksista laadittiin kooste tulosalvosarjana. Kaikkiaan haastateltiin yhdeksän asiantuntijaa: kolme tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotuen ja investointien suunnittelun konsultti- maailmasta ja kuusi tutkimuslaitoksista ja yliopistoista.

Yritys- ja sidosryhmähaastattelujen sekä asiantuntijahaastattelujen aineistoista ja tuloksista laadittiin kummastakin väliraportit tulosalvosarjoina ja tulokset esiteltiin verkostoitumistyöpajassa, joka järjestettiin Kuhmossa 6.9.2016. Työpajaan osallistui 22 henkilöä käsittäen Kantolan alueen yritysten, Kuhmon kaupungin, Kainuun aluekehittäjien ja – rahoittajien ja korkeakoulujen ja tutkimuslaitosten edustajia. Tilaisuudessa kuultiin asiantuntijaesitykset sivuvirtojen raaka-aine-huollosta ja tuotekonsepteista (professori Antti Asikainen, Luke) sekä sivuvirtojen mahdollisista jalostustavoista bio-tuotteiksi, tuotannon kokoluokkakysymyksistä ja tuotannollisten investointien edellyttämistä toimenpiteistä (johtava tutkija Eemeli Hytönen, VTT Oy).

Lisäksi työpajan osallistujat ideoivat ryhmätöinä Kantolan teollisuusalueen sivuvirtojen käytön tehostamista, tuotesovelluksia ja liiketoimintamahdollisuuksia eri tuote- ja markkina-alueilla. Työpajan tulokset raportoitiin erillisessä muistiossa ja myöhemmin myös projektin loppuraportissa.

Luonnonvarakeskuksen (aik. Metlan) keräämistä valtakunnan metsien inventoinnin tuloksista tehtiin kooste Kainuun ja Ylä-Karjalan puuvaroista ja sahapuun lähivuosisikymmenten hakkuumahdollisuuksista (määrä ja laatu). Sahapuutarkastelut perustuivat Lukessa tehtyihin MELA-hakkuumahdollisuuslaskelmiin, jotka tehtiin vuosina 2009–2013 kerättyjen 11. valtakunnan metsien inventoinnin aineistojen ja vuosien 2011–2015 hakkuu- ja puunkäyttötietojen perusteella. Tulokset koottiin yhteen kolmella vaihtoehtoisella MELA-laskelmalla ja kolmelle kymmenvuotiskaudelle vuosi-välille 2011–2041. Tulosten perusteella laskettiin arviot odotettavissa olevista sivutuotemääristä vaihtoehtoisilla sahapuun käytön määrillä mahdollisten teollisuusinvestointien päätöksenteon tueksi. Mänty- ja kuusisahapuun hakkuumahdollisuuksia ja niistä johdettuja potentiaalisia sahatavaran ja sivuvirtojen määriä tarkasteltiin erikseen Kainuun alueella ja Ylä-Karjalan kunnissa (Lieksa, Nurmes, Valtimo). Tulokset raportoitiin hankkeen ohjausryhmässä ja projektin loppuraportissa.

5.6.3 Projektin päätulokset ja niiden hyödyntäminen

Kantolan teollisuusalueen yritysten haastattelujen ja asiantuntijahaastattelujen väliraporttien, verkostoitumistyöpajan muistion ja tutkimuskirjallisuudesta ja internet-hauista saatujen lisätietojen pohjalta laadittiin loppuraportti. Siinä keskityttiin ensisijaisesti Kantolan teollisuusalueen sivuvirtoihin ja yritysten omiin kehittämisenäkemyksiin sekä asiantuntijahaastatteluihin perustuneisiin toimenpide-ehdotuksiin sivuvirtoihin nojaavista uusista raaka-aine-, väljaloste- ja biotuoteideoista ja CLT-tuotannosta tulevien sivuvirtojen mahdollisesta hyödyntämisestä pienemmän mittakaavan puutuotteissa. Loppuraportti liitteineen toimitettiin Kuhmon kaupungille/ Woodpolikselle joulukuussa 2016 ja täydennettynä tammikuussa 2017.

5.6.4 Projektin tulokset ja toimenpide-ehdotukset

1. Kantolan teollisuusalueen yrityksissä on ensisijainen tavoite päätuotteiden valmistuksen materiaalihävikkien minimointi eli resurssitehokkuus. Tämän jälkeen on tarpeellista pohtia sivuvirtojen hyödyntämistä mahdollisimman kattavasti ja arvonn lisää aikaansaaden.

2. Kuori ja sahanpuru ovat määrällisesti tärkeimmät sivutuotteet, ja niillä on nykyisin menekkivajetta. Seuraavaksi tärkeimmät ovat höylänlastu, tasauspätät ja CLT-hukkapalat sekä muusta kuin puubiomassasta peräisin olevat sivuvirrat. Sivutuotteiden rinnalla on tarpeen tarkastella myös harvennus-puun ja muun metsäbiomassan käyttömahdollisuuksia.
3. Uusien biojalosteiden tuotannon aloittaminen edellyttää mm. seuraavien kysymysten ratkaisemista: a) kuoren ja purun uutto-/erotusmenelmät, b) liikeideat ja yritykset biojalostamotuotannon käynnistämiseksi, c) tuotantolaitosten integraatioasteen ja omistajuuksien optimointi, d) biojalostuksen yhdistäminen teollisuusalueen ja siellä toimivien yritysten energiatalouteen, e) raakaveden hankinnan, jätevesien hallinnan ja ympäristölupien järjestäminen.
4. Paikallinen uusien biojalosteiden tuotanto nykyisillä Kantolan alueen puupohjaisilla sivuvirroilla ja niiden tuotantomäärällä voisi olla mahdollista seuraavilla prosesseilla: a) erikoistunut biohiilituotanto, b) liuotin- tai CO₂-uutto ligniiniin ja tietynlaisien uuteaineiden, esim. tanninien ja stilbeenien erottamiseen, c) biokomposiittien valmistus, d) kuori-, puru- ja lastutuotteiden jalostus maisemointimateriaaleiksi, kuorikatteiksi ja eläintallien käyttöön.
5. Kainuulainen, puhtaassa luonnossa tuotettu biojalosteiden raaka-aine voi merkitä myös kemiallisten funktionaalisten ryhmien esiintymistä puhtaammassa muodossa kuin muualla. Tätä voidaan mahdollisesti käyttää Kantolan teollisuusalueen puupohjaisten sivuvirtojen markkinointivalttina.
6. Kuhmon CHP-voimalan tuotepaletin mahdollinen muuttaminen nykyisestä sen tullessa päivitysvaiheeseen: a) lämmön, sähkön ja biojalosteiden tuotantosuhteiden uudelleen arviointi, b) uudenlaista biojalostusta voimalan yhteyteen, joka hyödyntää sekä Kantolan teollisuusalueen sivutuotteita että metsäbiomassaa.

7. CLT-teollisuuden ja tilaelementtien valmistuksen sivuvirtojen hyötykäytön tehostaminen: a) selvitetään parhaiten soveltuvat tuoteryhmät, b) tehdään materiaalia tunnetuksi verkostoitumalla, c) tehdään tuotekehitystä, muotoilua, tuotesarjojen kehitystä, esivalmistusta, tuotannon suunnittelua ja markkinaselvityksiä.
8. Biojalostukseen lajiteltujen raaka-aineiden ja puolivalmisteiden tuotannon vaihtoehdot ja toimitusmahdollisuudet esim. bioetanolia tai biokomposiitteja valmistaville asiakkaille tulisi selvittää.
9. Kainuun uudet biojalostamohankkeet, kuten myös lähimaakuntien sellutehdashankkeet merkitsevät toteutuessaan kysynnän huomattavaa lisääntymistä Kantolan teollisuusalueen puutuoteyrityksissä syntyvän hakkeelle ja mahdollisesti myös purulle.
10. Kuhmon kaupungin / Woodpoliksen ja alueella toimivien yritysten syytä kehittää edelleen koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteistyötä ja verkottumista Kainuun ja muualla Suomessa toimivien toimijoiden kanssa. Alueen teollisuuden kannattaa harkita verkottumista raaka-aineiden ja väljalosteiden toimituksissa, biojalosteiden tuotannossa ja CLT-tuotannon ja puurakentamisen sivuvirtojen hyödyntämisessä Kainuun ja muualla Suomessa toimivien yritysten kanssa.

Sivuvirtojen hyödyntäminen -loppuraportissa on esitetty Kuhmon kaupungille/Woodpolikselle tässä esitettyjä tarkempia suosituksia sivuvirtojen käytön tehostamisesta ja uusista hyödyntämismahdollisuuksista sekä tutkimus- ja kehittämistoimenpiteistä ja verkottumisesta. Loppuraportissa on esitetty myös Kantolan alueen vuodelle 2016 päivitetty lämpö- ja sähköenergiatase. Päätökset tämän projektin tulosten perusteella tehtävistä jatkotoimenpiteistä tekevät Kuhmon kaupungin edustajat.

5.7 Viennin toimintamallit

Kuhmon kaupungin Woodpolis tilasi Casagrande Center of Urban Researchilta ja Aluekehittämisen konsulttitoimisto MDI:ltä taustaselvityksen puutuoteteollisuuden viennin kehittämisestä ja mahdollisista tulevaisuuden vientitavoista. Selvitys kartoittaa Kantolan puutuoteteollisuuden viennin potentiaalia ja toimintamalleja. Erityisesti keskitytään yhteisvientimalleihin, eli Kantolan teollisuusalueella toimivan yritysverkoston potentiaaliin toimia yhtenäisenä verkostona. Sen sijaan että Kuhmosta viettäisiin ulkomaille pelkkiä tuotteita, selvitetään mahdollisuus toimittaa kokonaisia projekteja. Selvitys maalaa kuvan puutuotealan vientinäköymistä, Kantolan viennin edellytyksistä ja tahtotilasta sekä viennin erilaisista malleista. Lopuksi hahmotellaan tiekartta viennin kehittämiseksi.

5.7.1 Kantolan puutuoteteollisuuden viennin edellytykset ja tahtotila

Kantolan alueella toimivien yritysten sekä alueellisten ja kansallisten puutuotealan tai viennin kehittäjien haastatteluilla kerättiin näkemyksiä Kantolan alueen vientituotteista ja markkinoista, viennin edellytyksistä ja toimintatavoista. Viennin edellytykset ovat hyvät: vientipuutavaralla on kannattava hinta-laatusuhde ja alueella on klusteroitumista tukevia yrityksiä. Tällä hetkellä moni Kantolan alueen yritys keskittyy kuitenkin kotimaiden markkinoihin. Suurten ja pienten yritysten välillä on eroja vientihalukkuudessa. Pienemmät yrittävät kasvattaa vientiä, resursseja siihen ei kuitenkaan ole. Suuremmilla yrityksillä on kova tahto viedä. Esimerkiksi höylätuotteissa on kasvun halua ja potentiaalia on mm. Keski-Euroopassa. Kotimaan markkinat ovat pienet, minkä vuoksi vienti nähdään (ainoana) mahdollisuutena kasvaa. Yrityksillä on varovaista tahtoa hyödyntää Kantolan alueen toimijoita, mutta alihankintapäätökset tehdään taloudellisin perustein. Yrityksillä on varsin käytännöllinen näkökulma vientiin: tuotteet myydään sinne, mistä saadaan paras tulos.

5.7.2 Yhteisvientimallit

Selvityksessä järjestettiin vientiklubi 25.10.2016, jossa käytiin läpi yritysten kiinnostus eri yhteisvientimalleja kohtaan. Yrittäjien ja kehittäjien kesken järjestetyssä työpajassa nousivat vahvimpina potentiaalisina malleina Suora vienti ja yhteistyöyritys. Skeptisimmin suhtauduttiin kansainväliseen verkkokauppaan ja tytäryhtiöön. Yksi potentiaalinen malli on myöskin kimpptomalli, jossa pk-yritys lähtee mukaan vahvan vientiyrityksen toimintaan. Lisäksi kaikissa malleissa tulisi huomioida elinkaariajattelu sekä (yli)maakunnallinen ajattelu.

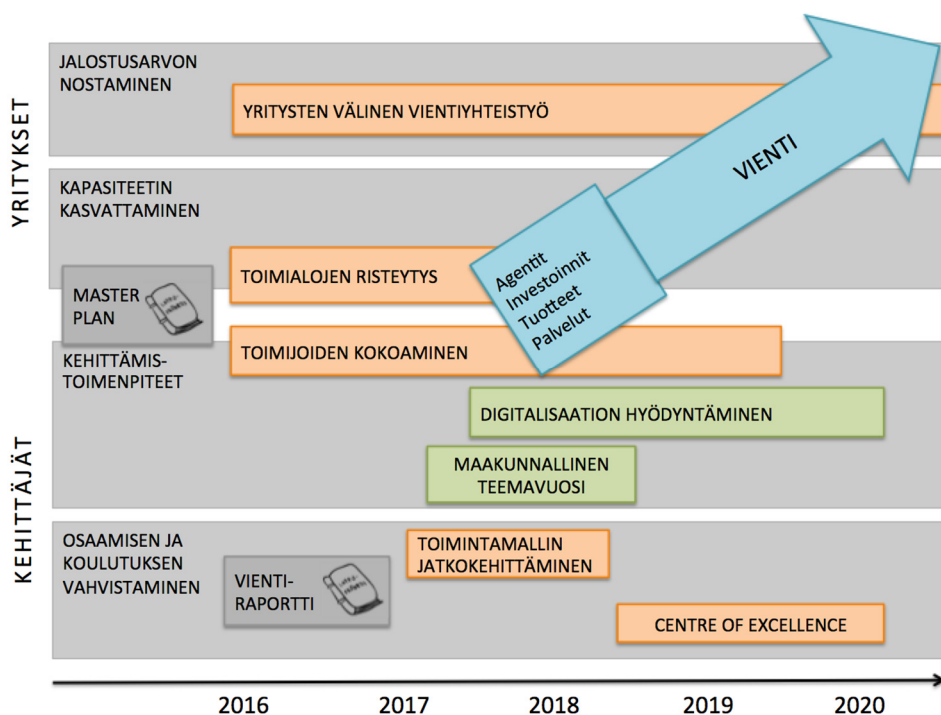
5.7.3 Kantolan alueen yritysten näkymät yhteisvientiin

Kantolan alueen yritysten keskinäinen täydentävyys ja tuotekirjo luovat hyvän pohjan yhteisvientimallien kehittämiseksi. Toisaalta yritysten liikevaihdon sekä vientiosaamisen ja -panostusten pienuus heikentää vientimallien rakentamista yhdessä. Yhteisvientimalleja ei voida kehittää pelkästään yhteistyön vuoksi. Kaikki mallit riippuvat tuotteesta, asiakkuuksien rakenteesta, kohdemaasta ja kohde-markkinoista. Synergioiden etsimisessäkin liiketaloudellinen intressi on tärkein. Optimistisesti synergiaetuja, voimien yhdistämistä voisi kokeilla konsortiossa. Erityisesti rahoittajiin päin on tärkeää esiintyä Kantolana.

Kantolan alueella on myös tärkeää kasvattaa yritysten luottamuspääomaa. Verkostojen rakentaminen vaatii malttia ja pitkäjänteisyyttä. Kantolan yritysten on katsottava rohkeasti Kantolan alueen ulkopuolelle, muualle Suomeen ja ulkomaille etsiessään parhaita kumppaneita liiketoimintaan ja vientiin.

5.7.4 Viennin tiekartta

Tiekartan jäsennys jakaantuu kehittäjien ja yritysten kesken jakautuviin toimenpiteisiin. Pohjana toimii edelleen Kantolan alueen Master Plan. Vientiraportin pohjalta viennin toimintamallia kehitetään eteenpäin, jatkaen sekä toimijoiden kokoamista että eri toimialojen risteyttämistä. Tulevina vuosina digitalisaation hyödyntäminen niin tuotteissa, tuotannossa, palveluissa kuin myynnissä ja markkinoinnissakin nousee yhä arkipäiväisemmin ja monipuolisemmin esille. Viennistä ja erityisesti sen digitaalisista kiihdytysaallostaa voidaan tehdä maakunnallinen teemavuosi kehittämiseen. Osaamis- ja asiantuntemuspohjaa vahvistetaan Puualan osaamiskeskuksella (Centre of Excellence), jonka valmistelu käynnistyy viimeistään vuonna 2018. Tähtäimessä on, että yritysten omat investoinnit kasvavat, ja tuotteita ja palveluita suunnataan yhä vahvemmin vientituotteiksi. Tässä vaiheessa kehittäjien ja yritysten yhteisesti rekrytoimat agentit toimivat viennin edistämisen kärkihenkilöinä. Matkan varrella on kasvanut sekä yritysten kapasiteetti että jalostusarvo, kuten myös asiantuntemus ja osaaminen.

Kuva 1. Viennin tiekartta

5.8 Korjausrakentaminen Kainuussa

Selvitystyö aloitettiin haastattelemalla kansallisesti puurakentamisesta hyvin perillä olevia tahoja ja alalla tutkimustoiminnassa mukana olleita. Selvitettiin myös tehtyjen tutkimusten raporttien sisältö ja kyseisten tutkijoiden tämän hetken näkemykset asiasta. Tärkeimmät tutkimukset ovat ”Timber Element System”, TES ja KLIKK. Saadun taustatiedon tukemana haastateltiin Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa toimivia kiinteistöjen kunnosta vastaavia päättäjiä paikallisen tilannekuvan saamiseksi. Tavoitteena oli mm. löytää sopiva lupaavin kohde puulle saneerauksessa ja pilotti Woodpoliksen ja Kainuun yritysten kotikentältä.

5.8.1 Saneerauksen työpaja

Yrityksille järjestettiin työpaja 11.1.2017. Osallistujiksi kutsuttiin rakennusyrityksiä, suunnittelijoita, Kiinteistöyhtiöiden ja Asuntoyhtiöiden päättäjiä, valvontaviranomaisia ja komponenttivalmistajia.

Työpajassa avattiin saneerauksen tilanne ja käytiin avointa keskustelua. Pajassa päätettiin tehdä pilotisuunnittelu jälkiasennettavasta CLT-hissikuilusta. Paikaksi valikoitui ainoa Kainuussa oleva aktueelli kohde, Tuupalan koulun ruokalan saneeraus.

Työpaja esitti toteutettavaksi suunnitteluprosessi ja toteutus TES -saneerauksesta allianssi mallilla. Esitys sai monilta tahoilta hyväksynnän ja positiivisia odotuksia. Tavoitteena olisi kustannustehokas, vähähiilinen, puuhun pohjautuva ja energiatehokkuutta parantava kainuulainen tuote-palvelukokonaisuus.

5.8.2 CLT – hissikuilu

Kuhmon kaupunki esitti saneerauskohteen suunnittelukokoukselle kuilun rakenteen muuttamisen puurunkoiseksi. Hissikuilusta tehtiin muutossuunnittelu Insinööritoimisto Timber Brosin toimesta. Insinööritoimisto Savolainen muutti vastaavasti kohteen rakennesuunnitelmat. Rakenne edellyttää vielä Palotarkastajan hyväksynnän. CLT-kuilusta tehtiin hinta-arvio, jota verrattiin perinteisen TB-kuilun hintaan.

5.8.3 Saneerauksen suunnittelu ja allianssi

Kainuusta ja laajemminkin lähialueelta ei ollut mahdollista löytää sopivaa kohdetta lähiajan toteutukseen. Sen vuoksi päätettiin jatkaa selvitystyötä sellaisen potentiaalisen saneeraus-/ täydennysrakentamiskohteen löytämiseksi, jossa voitaisiin toteuttaa em. tavoitteet täyttävään hanke allianssimallilla.

5.9 Puutuoteklusterin tunnettuuden parantaminen

Työ aloitettiin tutustumalla asiakkaan toimittamaan tausta-aineistoon. Tämän jälkeen tavoitteita, tavoiteltavia kohderyhmiä ja tausta-aineistoja tarkennettiin haastatteluin. Haastateltavina oli vetävien henkilöiden lisäksi Elementti Sampon ja Casagrande Laboratoryn edustaja Sauli Ylinen. Lisäksi Melakka oli yhteydessä Kantolan alueen ja Woodpoliksen brändityötä tekevään yritykseen aikataulujen ja suunnitelmien täsmentämiseksi. Taustatietoa CLT:stä, kilpailijoista, alan trendeistä ja markkinatilanteesta haettiin mediasta ja digitaalisista lähteistä.

5.9.1 Tehdyt toimenpiteet

Haastattelut ja aiheeseen perehtyminen, lokakuu-joulukuu 2017

1. Julkisuuskuvakartoitus sisältäen media-analyysin, digitaalisen kartoituksen ja hakusana-analyysin, marraskuu 2017
2. Työpajan valmistelu, joulukuu-tammikuu 2016–2017
3. Työpaja Kuhmossa Woodpoliksessa, tammikuu 2017
4. Viestintäsuunnitelman kirjoittaminen, tammikuu 2017

5.9.2 Julkisuuskartoitus: media-analyysi, digitaalinen kartoitus ja hakusana-analyysi

Kantolan alueen puutuoteklusterin ja Woodpoliksen tunnettuutta ja näkyvyyttä digitaalisissa kanavissa selvitettiin media-analyysillä, digitaalisella kartoituksella ja hakusana-analyysillä. Tarkastelun ajanjaksona oli vuosi 2016.

Media-analyysi tehtiin STT-Lehtikuvan mediaseurantajärjestelmän (nykyisin Retriever) avulla. Hakusana-analyysissä tutkittiin Kantolan alueen projektien ja yritysten ja niihin liittyvien aiheiden näkyvyyttä verkkoissa.

Työssä aineistona käytettiin Google hakudataa. Sosiaalisen media kanavat analysoitiin Klear-työkalun avulla. Lisäksi selvitettiin Woodpoliksen hakukoneloitettavuus. Kaikki kartoitukset ovat täydellisinä työpajan tulosesityksen liitteenä.

5.9.3 Työpajan valmistelu

Kuhmossa Woodpoliksen tiloissa 3.1.2017 järjestettyä työpajaa valmisteltiin joulukuussa 2016 suunnitteleamalla tilaisuuden kulkua ja sisältöä. Työpajan tarkoituksena oli tarkentaa kohderyhmiä ja tavoitteita, varmistaa viestikulmien oikeellisuus ja osallistaa klusterissa mukana olevia yrityksiä viestintäsuunnitelman teossa. Osana valmistelua kirjoitettiin kutsu työpajaan.

Tärkeä osa työpajan valmistelua ja osin tulevaa viestintäsuunnitelmaa laadintaa oli tutustuminen Kantolan alueen yrityksiin ja Tuupalan puukoulun koulutyömaahan työpajaa edeltävänä päivänä. Projektipäällikkö Ossi Klemetti isännöi ja kierrätti Mellakka Helsingin Tuomas Välimaata ja Santtu Parkkosta ensin koulutyömaalla, sitten Kuhmon AA-Puu Oy:n höyläamössä, Oy Crosslam Kuhmo Ltd:ssä ja lopuksi Elementti Sampo Oy:ssä. Kierros antoi erinomaisen kuvan klusterin toiminnasta ja tarkensi monia aiempia käsityksiä ja tietoja.

5.9.4 Työpaja Kuhmossa Woodpoliksessa

Viestintästrategiatyöpaja järjestettiin Kuhmossa Woodpoliksen tiloissa 3.1.2017. Tilaisuus kesti ilta-päivän ajan. Paikalla oli Mellakka Helsingin lisäksi Woodpoliksen henkilöstöä, Kuhmon kaupungin edustajia sekä klusterin yrityksistä edustus Oy Crosslam Kuhmo Ltd:stä, Elementti Sampo Oy:stä, Timber Brosilta ja Kuhmon AA-Puu Oy:stä. Työpajan suurimmaksi kysymykseksi muodostui jo etukäteen suunnitellusti brändihierarkia ja markkinointibrändi. Sama aihe oli myös brändistrategiassa keskiössä. Tässä vaiheessa Mellakka Helsingillä ei kuitenkaan ollut lopullista brändistrategiaa käytettävissään, vaan aineisto saatiin vasta myöhemmin. Työpajan sisältöön ja tuloksiin voi tutustua erillisestä selvityksestä.

5.9.5 Viestintäsuunnitelman kirjoittaminen

Työ aloitettiin keräämällä kaikki olemassa oleva aineisto yhteen. Lisäksi käyttöön saatiin valmistunut brändistrategia, jossa hyödynnettiin olennaisia osia, esimerkiksi kohderyhmiä ja brändihierarkiaa. Mellakka Helsingin ja brändityön tehneen Innolinkin näkemykset Kantolan puutuoteklusterin ja Woodpoliksen brändillisistä linjauksista ovat yhteneväiset.

Viestintäsuunnitelman näkemys muodostettiin tausta-analyysien, työpajan, brändityön ja konsulttien oman kokemuksen yhdistelmänä. Viestintäsuunnitelmasta luotiin holistinen kommunikaatio-suunnitelma, jossa on osia markkinointiviestinnästä, viestinnästä, sisältömarkkinoinnista, verkkokehityksestä ja pr:stä. Siitä pyrittiin tekemään käytännönläheinen, suoraviivainen, kustannustehokas ja toteuttamiskelpoinen. Erityisesti painotettiin suunnitelman kytköstä Kantolan alueen yritysten liiketoiminnan parantamiseen, mikä on ehdoton edellytys koko alueen kehitykselle.

5.10 Puutuoteklusterin brändistrategia

Brändityön tavoitteena oli luoda Woodpolikselle ja Kantolan puutuoteklusterille kummallekin oma brändi, johon kuuluvat Brändien vetovoimaelementit ja niistä johdettu erottava ydinlupaus sekä mahdollinen slogan. Projektin vaiheet olivat:

- Määrittelyvaihe

- Mielikuvakartoitus
- Työpajat
- Tulokset
- Brändikuvaukset ja – strategia brändikirjan muodossa

5.10.1 Määrittelyvaihe

Vastuuhenkilöinä toimivat Woodpolikselta projektipäällikkö Ossi Klemetti, jolla oli kokonaisvastuu brändistrategiasta sekä Kantolan puuklusterin edustaja Matti Stenroos Timber Frame Oy:sta. Brändityön toteutuksesta vastasi Innolink Agencyn suunnittelujohtaja Sari Lehtonen-Lammi.

5.10.2 Mielikuvakartoitus

Mielikuvakartoitus toteutettiin aikataulun mukaisesti sähköpostihaastatteluna sekä Woodpoliksen koulutus- ja kehitysorganisaatiolle että puutuoteklusterin yrityksille. Kysely lähetettiin vähintään yhdelle jokaiseen puutuoteklusterin yritykseen ja neljälle Woodpolis koulutus- ja kehityspalveluiden edustajalle. Yritysten vastauksia saatiin seitsemän ja Woodpolis koulutus- ja kehityspalveluiden osalta neljä. Mielikuvakartoituksen tulokset esitettiin ja arvioitiin työpajoissa.

5.10.3 Työpajat

Työpajat järjestettiin Kuhmossa 8.-9-12.2016. Työpajoihin kutsuttiin n. kymmenen osallistujaa ja paikalle saapui molempiin pajoihin noin puolet. Brändityön osana arvioitiin brändihierarkiaa, ja työpajoissa yhteinen käsitys oli, että Woodpolis koulutus- ja kehityspalvelut ja Kantolan puutuoteklusteri ovat kaksi erillistä brändiä.

5.10.4 Tulokset

Brändityön raakatulokset lähetettiin kommentointiin 28.12.2016. Saaduissa tuloksissa ilmeni tarve ja yksimielisyys yhteisen Woodpolis-kattobrändin valinnasta molempien brändityön kohteena olevien brändien kattobrändiksi. Hierarkkisesti sekä koulutus- ja kehityspalveluiden -brändi että Kantolan puutuoteklusterin brändi sijoittuvat saman Woodpolis -sateenvarjon alle ja saivat nimikseen: Wood-

polis koulutus ja kehityspalvelut ja Woodpolis puutuoteklusteri. Brändityön lopulliset tulokset koottiin Woodpolis koulutus- ja kehityspalveluiden sekä Woodpolis puutuoteklusterin omiin brändikirjoihin, joissa on määritelty:

- Yhteinen kattobrändi
- Molempien alabrändien oma brändikuvaus
- Puutuoteklusterille laadittiin lisäksi natiivikielitarkistettu englanninkielinen osuus.

5.10.5 Brändityön onnistuminen ja ehdotukset jatkosuunnitelmiin

Brändityötä voidaan pitää kokonaisuutena onnistuneena. Erityisesti Woodpolis-kattobrändin rakentaminen luo kustannustehokkaan mahdollisuuden markkinoida puutuoteklusteria Suomessa ja ulkomailla. Toisaalta se voi houkutella alan opiskelijoita ja ammattilaisia mukaan koulutus- ja tuotekehityspalveluiden kautta. Woodpolis on jo nimensä puolesta puuvaltio, joten sen mieltäminen puuosaimisen keskittymäksi on jopa kansainvälisesti luontevaa. Jatkossa on oleellista brändityön ja sitä seuranneen markkinointisuunnitelman yhteen saattaminen ja uusien brändien tehokas jalkauttaminen sekä Woodpolis-kattobrändin sisällön hyödyntäminen.

5.10.6 Brändikonsultin ehdotukset

Tehokkaan brändimarkkinoinnin toteuttamiseksi Woodpolis Kuhmo tarvitsee brändimarkkinoinnin ohjausryhmän, jossa on markkinointitoimiston asiantuntija sekä Woodpolis Kuhmon, Woodpolis koulutus- ja kehityspalveluiden ja Woodpolis puutuoteklusterin edustus. Ohjausryhmää voi vetää markkinointitoimiston edustaja konsulttityönä.

Ohjausryhmän tavoitteeksi ja tehtäviksi voidaan asettaa:

- brändityön ja markkinointisuunnitelman yhteensovittaminen ja jalkauttamien alueen yrityksille
- alueen yritysten liiketoimintaa tukevien omien ja yhteisten markkinointitarpeiden kartoittaminen (haastattelutapaamiset Kuhmossa)
- budjetoidut toimenpidesuunnitelmat vuosille 2017–2018 (jatkuu 2020 saakka)
- resursointiehdotukset toimenpiteiden toteuttamiseksi (alueen osaaminen, oppilaitosyhteistyö, toimistojen palvelut jne...) budjetin mukaisesti

- ansaitun median hyödyntäminen, pr ja viestintä: nk. mediaseksikkyyden luominen ja hyödyntäminen tunnettuuden nostamisessa
- verkkonäkyvyyden optimointi ja kansainvälinen verkkopresenssi: verkossa Woodpolis Kuhmo on yhtä lähellä kohderyhmää kuin mikä tahansa paikka maailmassa digitaalinen jalanjälki: oikea viesti, oikeaan aikaan ja oikeassa paikassa.

5.10.7 Kuhmon alue- matkailubrändin rakentaminen Woodpolis-brändin rinnalle ja tueksi

Käynnistetään Kuhmon alue- matkailubrändille oma projekti:

- Kuhmossa on Suomen matkailukuntiin verrattuna erottavia vetovoimaelementtejä, jotka pitäisi nostaa ihmisten tietoon.
- Kuhmossa yhdistyy teknologinen (puualan) osaaminen, kulttuuri, luonto ja taide sekä upeat puitteet liikuntamatkailuun ainutlaatuisella tavalla
- Verrattuna esimerkiksi keskisuomalaiseen Äänekoskeen (biotalous ja luonto) Kuhmo erottuu kainuulaisen luonnon elämyksellisyydellä
- Verrattuna lumi-Suomen matkailubrändien luontoelämyksiin Kuhmossa on paljon muutakin, esimerkiksi taidetta, kulttuuria ja puuteollisuuden edelläkävijyyttä
- **Se on siis uniikki helmi monin tavoin**

5.11 CLT tuulimylly know-how

Kantolan alueen Masterplan suunnitelmassa käsitellään muun muassa olemassa olevien yritysten kasvamisesta uusille markkinoille. Tällaisesta uusille markkinoille suuntautumista merkittävä kasvuosuus kohdistetaan Oy Crosslam Kuhmo Ltd:lle.

CLT-tuulivoimalatornien know-how Kainuuseen selvitystyön keskeisenä tavoitteena on siirtää Saksassa CLT-levyistä toteutettujen tuulivoimaloiden tornien know-how Suomeen niille tahoille, jotka voivat vaikuttaa sekä päättäjätahoilla että sitten teknisessä toteuttamisessa siihen, että Kantolan teollisuusalueelle syntyisi uusi teollisuudenala. Uusi teollisuusala muodostuisi tornien suunnitteluun

ja rakentamiseen liittyvästä suunnitteluosaamisesta, tornien vaatimasta CLT-levyjen ja siihen liittyvistä liitostekniikoiden valmistuksen osaamisesta sekä varsinaiseen pystytykseen liittyvästä osaamisesta.

CLT-tuulimyllytornien know-how Kainuuseen selvitys toteutettiin kahden seminaarin avulla eli pre-seminaarilla 31.1.2017 sekä pääseminaarilla 1.2.2017 Helsingissä. Pre-seminääri muodostui tiivistä keskustelutilaisuudesta, jossa osallistujilla on tilaisuus tentata perusteellisesti saksalaista CLT-levytekniikalla toteutettujen tornien asiantuntijaa Carlo Schröderiä. Tähän 31.1.2017 järjestettyyn seminaariin osallistui mahdollisen CLT-tornien tarvittavasta koalitiosta kiinnostuneiden yritysten edustajia.

Varsinaisen know-how Kainuuseen seminaari järjestettiin 1.2.2017. Seminaariin osallistui 18 henkilöä (osallistujaluettelo liitteenä). Seminaarin pääluennoitsijana toimi saksalainen Carlo Schröder, joka on pitkää toiminut pitkään teknisenä asiantuntijana Timber Towerissa, joka on rakentanut ensimmäisen CLT-tornin Saksaan. Seminaarin avauspuheenvuoron piti kansanedustaja, ex-ympäristöministeri koska hänellä on henkilökohtainen kiinnostus edistää puun käyttöä rakennusmateriaalina sekä hän on merkittävä poliittinen vaikuttaja (Kuva 1.).

Seminaariin osallistujat kutsuttiin henkilökohtaisten yhteydenottojen perusteella tahoilta, jotka ovat keskeisiä vaikuttajia tuulivoimalaprojekteissa. Osallistujien määrä pyrittiin rajoittamaan määräksi, joka mahdollistaisi vuorovaikutteisuuden syntymisen pääluennoitsijan ja kuulijoiden välille. Kaikkiaan tilaisuuteen osallistui 18 henkilöä.

Pääluennon perusteella seminaarissa syntyi laajaa keskustelua CLT-tornien teknisistä ratkaisuista, hintakilpailukyvystä sekä suomalaisista viranomaismääräyksistä, jotka mahdollisesti säätelisivät CLT-tornien rakentamista sekä niistä toimenpiteistä, joilla voitaisiin edistää CLT-tornien yleistymistä tuulivoimaloiden torneina. CLT-tuulimyllytornien know-how Kainuuseen pääraportissa ehdotettavat jatkotoimenpiteet perustuvat sekä pre-seminaarissa että pääseminaarissa esille tulleisiin seikkoihin sekä Kantolan alueen Masterplanissa esitettyihin kehitystavoitteisiin.

Kuva 2. Seminaarin avauspuheenvuoron piti kansanedustaja Pekka Haavisto. (Kuva Ossi Klemetti).

5.12 Innoleiri

Kantolan alueen kestävä kehittäminen – hanke, jota hallinnoi Kuhmon kaupunki, järjesti AMK-opiskelijoille ja Kantolan alueen yrityksille suunnatun Innoleirin Kuhmossa. Innoleirin tavoitteena oli ideoida uusia puupohjaisia ratkaisuja Kantolan puutuoteklusterin tuotteita tai liiketoiminta-ajatuksia kehittämällä. Leirin aluksi asetettiin tavoitteeksi saada aikaan uusia konkreettisia tuoteideoita ja niiden alustavia analyyseja mahdollista tuotantoa varten.

5.12.1 Osallistujat

Leirille osallistui opiskelijoita Karelia AMK:sta, Centria AMK:sta, Savonia AMK:sta ja Kajaanin AMK:sta. Opiskelijoita oli yhteensä kymmenen, tuotantotalouden, puurakentamisen ja muotoilun opintosuunnilta. Leirille osallistui alustajina tulosten arvioitsijoina mm. Elementti Sampo Oy:n ja Oy Crosslam Kuhmo Ltd:n edustajat sekä Woodpoliksen ja oppilaitosten edustajia.

5.12.2 Excursiot

Leiriläiset tutustuivat kaikkiin Kantolan alueen yrityksiin ja mm. niiden sivuvirtoihin ja mahdollisuuksiin. Ennen innovointia Elementti Sampo Oy:n ja Oy Crosslam Kuhmo Ltd:n edustajat luennoivat CLT-valmistuksesta ja CLT-rakentamisesta.

5.12.3 Aivoriihi

Innovointi toteutettiin aluksi aivoriihityönä ja saatuja ideoita arvioitiin ja analysoitiin aluksi koko ryhmän voimin. Aivoriihi toimi hyvin ja toteuttamiskelpoisia ideoita saatiin runsaasti.

Kuva 3. Innoleiri Kuhmossa.

5.12.4 Tuoteideat

Tuoteideoita lähdettiin kehittämään edelleen kahden ja kolmen henkilön ryhmissä. Ryhmät valitsivat 2-3 vaihtoehtoista tuoteideaa. Ne esittivät valintaperusteet valinnoilleen ja koko leirin kommentoitavaksi. Seuraavaksi ryhmät valitsivat yhden kehitettävän tuotteen. Tuotteesta haluttiin luonnos sekä arvio valmistamisesta, kustannuksista, markkinoista, volyymistä, kannattavuudesta jne. Aineiston avulla olisi voitava esitellä asia esimerkiksi yrityksen johdolle päätettäväksi tuotannon aloittamisesta.

5.12.5 Tulokset

Kaikki ryhmät työskentelivät oikein tavoitteen hyväksi. Kaikilta myöskin saatiin melko selkeät tuotteet tai suuntaviivat tuotteen kehittämiseksi. Kaksi ideaa oli valmiita esiteltäväksi päätöstä varten ja yksi olisi vaatinut merkittävää jatkosuunnittelua. Innoleiri loi myös uusia yhteyksiä opiskelijoiden, yritysten ja Oppilaitosten välille. Leiri sai osallistujilta kaikilta osin varsin myönteisen palautteen.

5.13 Uudet liiketoimintaideat Innomatka

Woodpolis järjesti kaksipäiväisen tutustumismatkan Kemin Ammattiopisto Lappiaan. Matka oli osallistujille ilmainen. Sen virallinen järjestäjä oli Konsultointi Oy Sastema, konsulttina Matti Stenroos. Matka oli tarkoitettu sellaisille kuhmolaisille yrittäjille ja yritysten henkilökunnalle, joilla on potentiaalinen mahdollisuus suunnitella liiketoimintaa, joka hyödyntää CLT – tuotannon hukkapaloja. Tavoitteena oli edesauttaa uusien tuoteideoiden löytymistä ja ko. liiketoiminnan esteiden tunnistaminen sekä löytää toimenpiteitä joilla esteitä voisi vähentää.

Tutustuminen aloitettiin kuulemalla Lappian toiminnasta sekä mahdollisuudella esittää Lappian isännille kysymyksiä CLT:stä. Sen jälkeen tutustuttiin Lappian konekantaan ja tuotantotiloihin. Päivän päätteeksi tutustuttiin Kemin jalkapallostadionin katsomoon, joka oli tehty liimapuu-CLT -liittorakenteisena. Päivällisen jälkeen ryhmä kokoontui kertaamaan päivän kokemuksia ja ideoimaan mahdollisuuksia. Seuraavana päivänä kuultiin seikkaperäinen esitys CAD-CAM prosessista Tapio Ojansivun johdolla. Esitys synnytti erittäin vilkkaan keskustelun aiheesta. Nähtiin myös työstettävän kappaleen valmistus simulaattorilla.

Paluumatkan aluksi ryhmä keskusteli koetusta ja esitti mielipiteensä annista. Anti koettiin poikkeuksetta hyödylliseksi. Konkreettisinta hyötyä matkasta oli koetuotannon mahdollisuus Kemissä ja ryhmän jäsenten välinen syntyvä keskinäinen yhteistyö. Suurimpina kehitettävänä asioina esitettiin CNC-työstökapasiteetin lisääminen Kuhmossa, CAD-CAM – koulutuksen lisääminen ja selvempi sopimustilanne levyn valmistajan ja jatkojalostajien välille.

5.14 Allianssi korjausrakentamisessa

Hankinnassa selvitettiin mahdollisuutta perustaa yksi tai useampi allianssiryhmä, suunnittelemaan ja toteuttamaan saneeraus- ja täydennysrakennuskohdetta joka sijaitisi todennäköisimmin Kainuun ulkopuolella. Ryhmän tavoitteena on pitkäaikainen toiminta saneeraus- ja täydennysrakentamissektorilla.

Hanke järjesti työpajan allianssin perustamisen valmistelemiseksi. Työpajaan osallistui komponenttivalmistuksen edustajia Kantolasta, rakennusliikkeitä Kajaanista, suunnittelijoita sekä Kajaanista, että Kuhmosta/Joensuusta ja rakennuttajan edustaja Kuhmosta. Korjausrakentamisen työpajassa nousi esiin tarve kehittää tuotteita ja liiketoimintaa kerrostalojen julkisivujen saneeraamiseksi puurakenteisilla elementeillä tavoitteena energiatehokkuuden parantaminen ja välttämätön rakenteellinen korjaus.

Työpajassa todettiin, että julkisuudessa esiintyneet menetelmät ovat idea-asteella eikä toimi todellisina menetelminä ilman perusteellista menetelmä- ja prosessikehitystä. Todettiin myös, että yritysten toimesta kehitystä tuskin tapahtuu, koska vaatii monien tahojen yhteistyötä, uusia tekniikoita ja toimintatapoja. Toimiva menetelmä vaatisi allianssimallin kehittämisen ja käyttöönoton. Työpajassa esiin tullut kehittämistarve perusteena tarjoan asiantuntijapalvelua seuraavien asioiden selvittämiseksi ja toteuttamiseksi:

- selvittäminen mitä osaamista ja millaisia yrityksiä allianssissa olisi oltava
- millaista osaamista olisi hankittava allianssissa olevien yritysten oman osaamisen lisäksi
- neuvottelut yritysten kanssa yhden tai kahden allianssiryhmän kokoamiseksi.
- työpajan valmistelu ja toteuttaminen kehittämisprojektin määrittämiseksi ja käynnistykseen mahdollistamiseksi. Työpajan ajankohta oli 28.3.2017.

Työpajassa esiteltiin muutamia toteutettuja saneeraushankkeita ja johtopäätelmiä niistä, sekä esiteltiin Allianssin pääperiaatteet. Työpajassa määriteltiin rakennuttajayhteistyön tavoitteita ja luonteeltaan sopivia rakennuttajia. Työpajassa määriteltiin myös allianssiin osallistuvia yrityksiä, sekä pohdittiin ryhmän vahvuuksia tulevan hankkeen yhteistyökumppanina. Allianssin toteuttamista varten on hankittava osaamista jo toteutetuista allianssi- tai Integroiduista projektitoimituksista. Osaamista on

myös ostettavissa muutamista konsulttitoimistoilta. Rahoitusta ryhmän toimintaan on mahdollista saada mm. MAVI:n yritysryhmärahoituksena. Lisäksi hankkeen valmisteluun on mahdollista saada rahoitusta. Tätä varten on laadittu hakemus, joka on saanut ensi vaiheessa myönteisen päätöksen MAVI:ssa.

6. YHTEISTYÖ ERI TOIMIJOIDEN KANSSA

Hankkeen aikana tehtiin yhteistyötä sekä maakunnallisesti että ylimaakunnallisesti. Yhteistyötä tehtiin jo tunnettujen kontaktien kanssa, mutta huomattavan paljon yhteistyötä saatiin syntymään uusien toimijoiden kanssa. Yhteistyökumppaneita olivat oppilaitokset Kajaanin AMK, Karelia AMK, Savonia AMK, Centria AMK, Kajaanin ammattiopisto, Lappia ammattiopisto, Puuinfo, Puutuoteteollisuus ry sekä ohjelmapäällikkö Petri Heino ympäristöministeriöstä.

Ylimaakunnallisen yhteistyön tarkoituksena oli saada kainuulaiset puutoimialan yritykset toimimaan muiden maakuntien yritysten kanssa, jolloin saadaan syntymään kokonaisvaltaisempia ja tehokkaampia liiketoimintaketjuja puurakentamiseen.

Maakunnan alueella olevien puutuotealan toimijoiden kanssa tehtiin tiedonsiirtoa sekä haettiin kehitysehdotuksia puurakentamiseen kainuulaisen toimijoiden kanssa.

7. TIEDOTUS

Hankkeelle tehtiin tiedotussuunnitelma. Hankkeen ensimmäisessä kokouksessa hyväksyttiin alustava viestintäsuunnitelma. Tämän pohjalta päivitettiin suunnitelma, jossa on mm. esitelty viestinnän määrittäviä tuloksia.

Hankkeesta on tiedotettu yrityskäynneillä ja muissa yrityskohtaisissa tapahtumissa. Tiedottamista on tapahtunut myös hankkeen edustajien tehdessä yhteistyötä eri toimijoiden kanssa sekä osallistuessa erilaisiin seminaareihin ja muihin vastaaviin tapahtumiin. Hankkeen toiminnasta on kerrottu Woodpoliksessa vierailleille ryhmille. Hankkeen toiminnasta on kerrottu sähköpostitse.

Kevään aikana ja kesän 2016 aikana hanke on mm. järjestänyt useita työpajoja alueen yrityksille Digitalisaatio ja IoT ja Sivuvirtojen hyödyntäminen – hankintojen myötä.

Projektipäällikkö Tapani Kiiskinen osallistui Puuinfon opintomatkalle 21.–24.4.2016. Matkalta saatiin hyviä kontakteja ympäri Suomea niin puutuoteteollisuuden edustajista, yrityksistä kuin kaupungin virkamiehistäkin.

Projektipäällikkö Kiiskinen osallistui Viroon toteutettuun opintomatkkaan. Matkalle osallistui Woodpoliksen ja KAO:n henkilöstöä sekä kainuulaisten yritysten edustajia. Matkan päätarkoituksena oli tutustua Viron puurakentamisteollisuuteen, erityisesti elementtirakentamiseen.

Hanke osallistui Finnbuild 2017 messuille. Woodpoliksen messuosastolla Geometria Architecture Ltd:n suunnittelema messuaita ”Kuuhu” (Kuva 3.). Yhteisosastolla olivat Woodpoliksen lisäksi Oy Timber Frame Ltd, Elementti Sampo Oy, Timber Bros, Oy CrossLam Kuhmo Ltd ja Kuhmon AA-Puu Oy.

Hanke toteutti helmikuun alussa 2017 asiantuntijapalveluhankintana seminaarin Helsingissä liittyen CLT – levytekniikan mahdollisuuksiin tuulivoimaloiden tornimateriaalina. Hanke toteutti CLT – hukkapalojen hyödyntämiseen tähtäävän uusien liiketoimintaideoiden suunnittelumatkan Keemiin helmikuun 2017 lopussa. Matkalle osallistui kymmenen henkilöä. Lisäksi kontaktien saamiseksi ja puurakentamisen mahdollisuuksien esille tuomiseksi hanketta on esitelty useille Woodpoliksessa vierailleille yrityksille ja ryhmille. Liite: Tiedottaminen (Excel-taulukko)

Kuva 4. Woodpolis-yhteisosasto Finnbuild 2016 messuilla.

8. ONGELMAT JA KEHITTÄMISEN TARPEET

Hankkeen keskeiset ongelmat ovat liittyneet projektipäällikkötehtävän henkilövaihdoksiin, jotka toivat tullessaan aikataulullisia haasteita. Hankkeen uusi projektipäällikkö aloitti työnsä syyskuun 2016 lopussa. Työhön perehtyminen vei aikaa ja hankkeen loppuajan toimenpiteet viivästyivät aikataulullisesti noin kuukauden verran. Tähän liittyi mm. kolmen eri hankinnan eteenpäinvienti samanaikaisesti.

Hankkeen ostopalveluhankinnat aiheuttivat myös aikatauluhaasteita. Mittavat hankinnat ja hankkeen lyhyt kesto vaikuttivat siihen että aikataulu oli äärimmäisen tiukka.

Keskinäinen viestinnän kehittäminen olisi tärkeää jatkoprojekteja ajatellen. Tiedon pitää kulkea työyhteisössä tehokkaasti ja avoimesti. Keskinäinen viestintäjärjestelmä / uutistyöalusta voisi olla hyvä ratkaisu tähän. Maanantaipalaverit ja projektihenkilöiden säännölliset tapaamiset ovat tärkeitä tiedon kulun ja projektin sujumisen kannalta. Näihin asioihin tulee jatkossa kiinnittää entistä enemmän huomiota.

9. HANKKEEN TULOKSET

9.1 Digitalisaation hyödyntäminen

Hanke selvitti, miten digitalisaatiota ja teollista internetiä voitaisiin hyödyntää Kuhmon Kantolassa. Selvitystyössä kartoitettiin digitalisaation ja IoT:n tuomia mahdollisuuksia Kantolan teollisuusalueelle ja nostettiin esiin käytännön työkaluja alueen kehittämiseksi. Digitalisaation hyödyntäminen toiminnassa vaatii jatkossa myös paremman verkkosivualustan, jossa toimintaa pystytään kehittämään enemmän klusteritoimintamalliseksi.

9.2 Viestinnän välineet

Hankkeessa toteutettiin Woodpoliksen brändäys ja graafinen suunnittelu, joka sisälsi mm. uuden logon ja hankeilmeen Woodpolikselle ja Kantolan alueen vientiklusterille. Hankkeessa toteutettiin uuden aikainen responsiivinen verkkoportaali, joka sisälsi mm. yrittäjäportaalin kumppaneille, nykyaikaisen, suomenkielisen ja helppokäyttöisen julkaisujärjestelmän, kuvagalleriat sekä kuvapankin, oman intra- ja extranet järjestelmän tiedonjakoon, Google Maps linkitykset, myynnin ja sosiaalisen median huomioimisen (mm. Facebook) ja julkaisujärjestelmän käyttökoulutuksen.

9.3 Viestintäsuunnitelma

Hankkeessa luotiin suunnitelma Kantolan puutuoteklusterin tunnettuuden parantamiseksi. Woodpoliksen kanssa yhteistyötä tekevät yritykset sitoutettiin vahvasti suunnitteluun mukaan. Lopputuloksena saatiin aikaan Kantolan puutuoteklusterille yhteinen strateginen suunnitelma, joka selkeyttää klusterin yhtenäistä kuvaa ekologisen rakentamisen ratkaisujen tarjoajana sekä antaa yrityksille uskottavuutta myös kansainvälisillä markkinoilla.

9.4 Brändit

Brändityön lopulliset tulokset koottiin Woodpolis koulutus- ja kehityspalveluiden sekä Woodpolis puutuoteklusterin omiin brändikirjoihin, joissa määriteltiin:

- Yhteinen kattobrändi
- Molempien alabrändien oma brändikuvaus
- Puutuoteklusterille laadittiin lisäksi natiivikielisesti tarkistettu englanninkielinen osuus

Tavoite oli että kaikilla potentiaalisilla asiakkaila, investoijilla ja työntekijöillä on selkeä ja positiivinen kuva Kantolan puutuoteklusterin tuotteista ja palveluista.

9.5 Sivutuotteet

Kantolan teollisuusalueen yrityksissä on ensisijainen tavoite päätuotteiden valmistuksen materiaalihävikkien minimointi eli resurssitehokkuus. Kuori ja sahanpuru ovat määrällisesti tärkeimmät sivutuotteet, ja niillä on nykyisin menekkivajetta.

Paikallinen uusien biojalosteiden tuotanto nykyisillä Kantolan alueen puupohjaisilla sivuvirroilla ja niiden tuotantomäärällä voisi olla mahdollista seuraavilla prosesseilla: a) erikoistunut biohiilituotanto, b) liuotin- tai CO₂-uutto ligniinin ja tietynlaisien uuteaineiden, esim. tanniinien ja stilbeenien erottamiseen, c) biokomposiittien valmistus, d) kuori-, puru- ja lastutuotteiden jalostus maise-mointimateriaaleiksi, kuorikatteiksi ja eläintallien käyttöön.

9.6 CHP-voimalan päivitys

Kuhmon CHP-voimalan tuotepaletin mahdollinen muuttaminen nykyisestä sen tullessa päivitysvaiheeseen: a) lämmön, sähkön ja biojalosteiden tuotantosuhteiden uudelleen arviointi, b) uudenlaista biojalostusta voimalan yhteyteen, joka hyödyntää sekä Kantolan teollisuusalueen sivutuotteita että metsäbiomassaa.

9.7 CLT:n hyötykäytön tehostaminen

CLT-teollisuuden ja tilaelementtien valmistuksen sivuvirtojen hyötykäytön tehostaminen: a) selvittää parhaiten soveltuvat tuoteryhmät, b) tehdään materiaalia tunnetuksi verkostoitumalla, c) tehdään

tuotekehitystä, muotoilua, tuotesarjojen kehitystä, esivalmistusta, tuotannon suunnittelua ja markkinaselvityksiä.

9.8 Verkostoituminen

Kuhmon kaupungin / Woodpoliksen ja alueella toimivien yritysten syytä kehittää edelleen koulutus-, tutkimus- ja kehittämistoiminnan yhteistyötä ja verkottumista Kainuun ja muualla Suomessa toimivien toimijoiden kanssa. Alueen teollisuuden kannattaa harkita verkottumista raaka-aineiden ja väljalosteiden toimituksissa, biojalosteiden tuotannossa ja CLT-tuotannon ja puurakentamisen sivuvirtojen hyödyntämisessä Kainuun ja muualla Suomessa toimivien yritysten kanssa.

Loppuraportissa on esitetty myös Kantolan alueen vuodelle 2016 päivitetty lämpö- ja sähköenergiatase. Päätökset tämän projektin tulosten perusteella tehtävistä jatkotoimenpiteistä tekevät Kuhmon kaupungin edustajat

10. HANKKEEN RESURSSIT

Hankkeessa toimi täysipäiväinen projektipäällikkö ja puolipäiväinen projektiassistentti

11. OHJAUSRYHMÄN ARVIO HANKKEESTA

Ohjausryhmä kommentoi hankkeen toimintaa seuraavasti: Jari Kähkönen kertoi olleensa 10 vuotta mukana seuraamassa Kuhmon toimintaa puurakentamisen kehittämisen hyväksi, esimerkkinä tästä mm. CLT-liiketoiminnan käynnistyminen. Kantolan alueen kestävä kehittäminen – hanke on tiivistänyt toimijoiden rivejä ja tuonut paljon tunnettuutta Kuhmolle. Kähkönen kommentoi kuitenkin, että hankkeessa toteutettavien asiantuntijapalveluhankintojen myötä n. 200 000 euroa rahaa valuu maakunnan ulkopuolelle. Kähkönen tiedusteli, mikäli hankintoja olisi mahdollista toteuttaa paikallisten tarjoajien taholta. Kähkönen mainitsi vielä hankkeen ohjausryhmän työskentelyn olleen todella aktiivista.

Eila Valtanen kiitti hankkeen edenneen aikataulussaan, vaikka hankkeessa on ollut henkilövaihdoksia. Valtanen mainitsi ostopalveluhankintoihin liittyen, että vaikka hankkeella on suuri ostopalvelubudjetti, on asiantuntevia tarjoajia olemassa rajattu määrä. Kevään 2017 aikana käynnistettäväksi tarkoitetussa Kantola 2020-hankkeessa on suunniteltu, että budjetissa varataan enemmän varoja projektityöntekijöiden palkkaamiseen ja ostopalveluhankintojen osuus on merkittävästi pienempi. Valtanen kiitti vielä hankkeen työntekijöitä tehdystä työstä.

Aimo Tervämäki muistutti hanketoimijoita siitä että hankkeen järjestämissä info- ym. tilaisuuksissa tulee ottaa myös alkutuottaja, eli metsänomistaja huomioon. Hannu Heikkinen kommentoi, että hanke on edennyt hyvin ja täyttänyt asetetut tavoitteet. Konsulttipalvelujen kuntoon saamisen jälkeen on hyvät edellytykset alueen jatkokehittämiselle ja työn pohjalta on hyvä jatkaa eteenpäin.

Erkki Verkasalo kertoi, että hänen mielestään tulisi nojautua paikalliseen osaamiseen, hankkeessa tehdyt selvitykset luovat pohjaa sitä varten. Maakunnallisten toimijoiden roolit ovat tulleet vahvasti esille esim. työpajoissa, ja tulisi myös korostaa oppilaitosten roolia ja pohtia kuinka koulutus- ja kehitystyötä jatketaan.

Pasi Loukasmäki mainitsi, että hankkeen fokuksena on ollut tuoda uutta osaamista alueelle, vaikka alueen ulkopuoleltakin. Hankkeen tavoitteiden mukaista on ollut hankkia ennakoluulottomasti uusia palveluita ja osaamista onkin lähdetty hankkimaan rohkeasti. Loukasmäki lisäsi, että myös palkattujen työntekijöiden hankkiminen alueelle voi olla haasteellista. Jatkotoiminnassa tulisi keskittyä yrityksiin ja uusien ideoiden kehittämiseen käytännön liiketoiminnaksi.

Jarmo Juntunen kommentoi, että hankkeella on ollut aito pyrkimys konkretiaan. Yrittäjän näkökulmasta on tärkeää, että luodaan lisää mahdollisuuksia ja töitä yrityksille. Juntunen kiitti sekä hankkeen että sen ohjausryhmän olleen aktiivisia. Juntunen mainitsi saaneensa myönteistä palautetta Woodpoliksesta ja Kantolan alueesta, joten hankkeen myötä alueen tunnettuus on parantunut.